
Un proiect de „regionalizare” a României din anul 1921. Cazul județului Bistrița-Năsăud

Adrian ONOFREIU

Cuvinte cheie: Transilvania, județul Bistrița-Năsăud, regionalizare, proiect, administrație.

Keywords: Transylvania, Bistrița-Năsăud county, regionalization, project, administration.

I. Proiecția Consiliului Dirigent -1919.

Modernizarea Transilvaniei, prin reforme succesive, inițiate de despoți luminați, printre care Iosif al II-lea, a avut ca rezultat o poziționare relativ egală a populațiilor de aici față sistemul administrativ. A fost favorizat acest proces de suflul nou adus de Revoluția din 1848-1849, ca și de procesele declanșate de aceasta. Eliberarea de sarcini a pământului, care a devenit marfă a dus la nivelarea condițiilor sociale și economice pentru mare parte a populației. Iar prin includerea provinciei – în urma *Außgleich*-ului din 1867 - în sistemul dualist austro-ungar, a fost deschisă calea modernizării societății. Deși în plan politic și național românii au fost excluși de la sistemul decizional, modernizarea s-a făcut simțită în toate domeniile.

În acest cadru, prin reorganizarea administrativă din 1876, pe baza legii XXXIII, au fost create *comitatele moderne*¹.

Astfel, vechile comitate au fost divizate sau comasate și au apărut altele noi: Solnoc-Dăbâca, Turda-Arieș, Turda-Mureș, Bistrița-Năsăud, Cojocna, Maramureș, Sătmar, Sălaj, Bihor, Arad, Alba de Jos, Hunedoara, Târnavana Mare, Sibiu, Ciuc și Trei Scaune². Această organizare administrativ-teritorială s-a menținut până în anul 1918.

Momentul 1918 a marcat începutul unui amplu proces de integrare a Transilvaniei - ca de altfel, și a celorlalte provincii românești, Basarabia și Bucovina – în sistemul organizatoric și instituțional al României întregite.

Gestionarea tuturor acestor aspecte a fost delegată organismului creat în acest scop, Consiliul Dirigent. Funcționarea acestuia între 1918-1920 a avut un efect benefic asupra procesului de racordare a provinciei la noile realități.

Armonizarea prevederilor și reglementărilor legislative a determinat și instaurarea autorității statului românitar pe întreg teritoriul revenit sub autoritatea guvernului de la București. Preluarea administrației, a altor instituții publice nu s-a făcut linear și fără dificultăți. Vechii funcționari pe care evenimentele i-au surprins în posturi invocau cutume de demult și onoarea unui jurământ depus față de o autoritate care nu mai exista.

1 O trecere în revistă a evoluției administrativ-teritoriale a Transilvaniei până în acest moment la I.S. Pușcariu, *Disertațiune despre împărțirea politică a Ardealului*, Sabiuu, 1864; Vasile Meruțiu, *Județele din Ardeal și din Maramureș până în Banat. Evoluția teritorială*, Cluj, 1929, pp. 1-18.

2 Ioan Sigmirean, Adrian Onofreiu, *Istoria județului Bistrița-Năsăud în documente și texte*, Ed. Răsunetul, Bistrița, 2001, pp. 100-101.